DE

SVFFVSIONIS PER ACVM CVRATIONE

PRAEFATVS

AD

AVDIENDAM ORATIONEM

QVA

PROFESSORIS MEDICINAE PVBLICI

MVNVS

A. D. XXII FEBR. CIↃIↃCCLXXXIII.

H. L. Q. C.

AVSPICABITVR

HVMANISSIME INVITAT

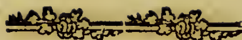
D. CHRISTIANVS FRIDERICVS LVDWIG.

LIPSIAE

EX OFFICINA KLAVBARTHIA

DE
SVFFVSIONIS PER ACVM CVRATIONE.

Praeter iſtas, quae calculum e veſica extrahere, inteſtinum ex ſede motum reponere, et capitis vulneribus mederi docent curandi vias, ſuffuſionis curatio ſine dubio in maxime celebratis ſemper fuit. Quod factum eſſe videtur et ob viſus organi dignitatem et ob ipſius mali frequentiam. At vero non vnam eandemque medendi adhibuerunt chirurgiae magiſtri methodum, ſed duplicem, eamque omnino ſibi contrariam, aliis ex oculi artificioſa capſa obſcuratam lentem extrahentibus, aliis eiusdem mali cauſam in oculo ipſo deducentibus. Itaque primis temporibus ea medendi ratio praeualuit, quae viſa eſt propemodum omnibus et quam maxime conueniens, neque adeo periculoſa; vsque dum medio, quo nunc viuimus, ſeculo celeberrimi chirurgi aliam proponerent curationem, quae, quamuis ab initio priori palmam praeripere videbatur, tamen neque omnibus, neque recentiſſimis inprimis magiſtris omnino fuit probata. Etenim Veteres et mediae aetatis ſcriptores et recentiores quoque chirurgi, deprimere inter oculi tunicas lentem cryſtallinam ſuaſerunt. Nolo iam omnes ſcriptores, qui a primis chirurgiae initiis hanc curandi viam commendarunt, recenſere; ſufficiat, modo praecipuos nominaſſe, inter quos

A. C. Celſus [a]), *Paulus Aegineta* [b]), *Auicenna* [c]), *Albucaſis* [d]), *Arn. de Villanoua* [e]), *Guido Cauliacenſis* [f]), *Valeſcus de Taranta* [g]), *Io. de Vigo* [h]), *Pareus* [i]), *Bartiſch* [k]), *Hier. Fabricius* [l]), *Durantes Scacchius* [m]), *Briſſeau* [n]), *Antonius Maitre Jean* [o]), *Franciſcus Petit* [p]), *Laur. Heiſter* [q]), *Duddell* [r]), *Ferren* [s]), *S. Yueſius* [t]), *Günz* [v]), *Pallucci* [w]), *Troſchel* [x]), et plures [y]) illam curationem prae caeteris explicarunt, emendarunt et perfecerunt. Erant autem medio ſeculo hoc chirurgorum qui

a) Lib. VII. cap. 7.

b) Lib. III. Cap. 22.

c) Lib. III. fen. 3. tract. 4. cap. 20. p. m. 550.

d) *Halleri* bibl. chirurg. I. 137.

e) breuiar. Lib. I.

f) chir. magna.tr.6. doct.2. p.m.71.

g) in philonio pharmaceutico et chirurgico edit. *G. W. Wedelii* Frf. et Lipſ. 1680. 4. p. 170.

h) chirurg. lib. 4. c. 7.

i) *Vffenbach* theſ. chirurg. p. 356.

k) οφθαλμοδουλεια 1583. fol. p. 60.

l) p. m. 24.

m) cf. *Halleri* biblioth. chirurg. I. 271.

n) Traite de la Cataracte et du Glaucoma par Mr. Briſſeau le fils à Paris 1709. 12.

o) Traite des maladies de l'oeil a Paris 1722. p. 170. ſeqq. et *Boerhaave* de morbis oculorum Goett. 1750. p. 127. ſeqq. 8.

p) Memoires de l'acad. R. des ſciences a Paris 1725. 1726. 1730 et in variis epiſtolis ſeorſim editis. cf. *Halleri* diſſ. chirurg. T. V. et Bibl. chir. II. p. 1.

q) in variis ſcriptis cf. Halleri bibl. chirurgica T. II. p. 5.

r) A Treatiſe of the Diſeaſes of the Horny-Coat of the Eye and the various Kinds of Cataracts London 1729. 8.

s) Quaeſt. Quinam ſint praecipui, quomodo explicentur et curentur lentis cryſtallinae morbi? Paris 1732.

t) Traite des maladies des yeux Amſt. 1736. 12. p. 219.

v) *I. G. Günz* et *I. P. Schnitzlein* de ſuffuſionis natura et curatione Lipſ. 1750. 4. c. f.

w) Deſcription d'un nouvel inſtrument propre a abaiſſer la cataracte avec tout le ſucces poſſible à Paris 1750. 12. — Hiſtoire de l'operation de la cataracte faite a ſix ſoldats invalides par *Palucci* Paris 1750. 12. Methode d'abbattre la cataracte par *Palucci* a Paris 1752. 12. — Lettre a Mr. le Marq de ** ſur les operations de la cataracte faites par *Palucci* 1751.

x) *Buchner* et *Troſchel* de cataracta omni tempore deponenda. Hal. 1753. 4.

y) *I. I. Wepſer* cf. *de Vigiliis* Bibl. chirurg. T. II. p. 1269. *C. Solingen* p. m. 83. *Ant. Benevolief de Vigiliis* p. 1290. *I. Taylor* cf. ibid. p. 1297. *Petrus Idema* et *Petr. Rahtlaw* ibid. p. 1302.et 1306. *Io. de Gorter* chir. repurg. Lipſ. 1762. p. 247. *Wahlbom*

quidam, qui, cum illam operationem non ab omni difficultate liberam animaduerterent, crediderunt lentem potius ex oculo educendam esse, inter quos *Freytag* et inprimis *Daviel* fuerunt sane primi et principes, quibus se multi adiunxerunt asseclae, ita, vt fere vno ore in omnibus chirurgiae scholis lentis extractionem eius depressioni praeferendam esse plurimi existimarent. Fuerunt tamen, vt fieri solet, semper doctissimi et exercitatissimi chirurgi, qui non semper fidem huic curationi temere tribuerent et potius alteram methodum in quibusdam saltem casibus anteponendam iudicarent, e quorum numero *Sharpium* [z]), *Warnerum* [a]), *Gendronum* [b]), *Zachariam Vogelium* [c]), *Olof Acrel* [d]), *Janin* [e]) et *Morand* [f]) omissis aliis, modo nomino. Inter recentissimos autem chirurgos et in hoc genere claros scriptores nuper varii extrahendi artificium in dubium vocare ausi sunt, istorumque lucubrationibus effectum est, vt prisca methodus plurimis denuo commendaretur. Eminent inter hos *Percival Pott* [g]), *Henr. Callisen*,

bom in actis suecicis ad annum 1757. et seqq. *I Fr Henkel Abh. der chirurg. Operationen 1. Stück Berlin 1770. 8. A. F. Pallas Chirurgie Berlin 1776. 8. p. 160. seqq. H. Niemand* de suffusione. Arg. 1676. 4. *P. G. Schacher* et *G. F. Jäschke* de cataracta Lips. 1701. 4. *I C T. Wolf* de cataracta Giessae 1774. 4. etc.

z) A critical Inquiry into the present state of Surgery Lond. 1761. 8. p. 264.

a) Cases in Surgery with Remarks by *Ioseph Warner* London. 1754. 8.

b) *L. F. Dehais Gendron* Traité des maladies des Yeux. à Paris. 1770. 8.

c) *Anatomische, chirurgische und medicinische Beobachtungen und Untersuchungen Rostock 1759. 8.*

d) *Chirurgische Vorfälle Götting. 1777. 1. Band. S. 105 seqq.*

e) Precis d'operations de chirurgie par *le Blanc* Tom I. p. 512 et Memoires et observations anatomiques — sur l'oeil et sur les maladies, qui affectent cet organe par *Jean Janin* a Lyon, et a Paris 1772. 8.

f) Opuscules a Paris 1772. 4. II. p. 222.

g) Works Vol. III. Lond. 1779. 8. p. 171. seqq. et Modern Improvements in the practice of Surgery by *Henry Monning* M. D. Lond. 1780. 8. p. 142. seqq. et *Richters* chir. Bibl. III. p. 567. seqq.

ſen [h]), *Stoll* [i]), *Siebold*, vti ex amiciſſimo D. *Weidmann* comperi, et *Mohrenheim* [k]). Quae res, cum plane attentione omnium eorum, qui de rerum natura et morborum medela ſeuerius cogitant digna ſit, eam disquirere et horum virorum rationes ponderare noſtri nunc erit. In vniuerſum autem crediderim, illos, qui lentem extrahendam cenſent anatomen ſubtiliorem, illos vero, qui ipſam deprimendam iudicant, naturam potius conſulere atque ſine dubio plures depreſſione, quam extractione curatos eſſe aegros.

Quae cum ita ſint, liceat incommoda et commoda vtriusque methodi ponderare atque ex his, quaenam optima ſit et quibusnam caſibus quaelibet ſit accommodatiſſima, concludere. Enarrarunt eruditiſſimi viri depreſſionis incommoda et difficultates, inprimis *Tenon* [l]), *Juſſieu et Thurant* [m]), *Quelmalz* [n]), *Lander* [o]), *Schurer* [p]), *Guerin* [q]), et Celb. *Richter* [r]); a quibus recenſentur varia et ſat ſpecioſa aduerſus ſuffuſionis depreſſionem argumenta, quorum alia ab aliis iam refutata ſunt, alia mihi refutanda ſumo. Metuunt primum in hac chirurgia aponeuroſeos muſculi abductoris, neruorum ciliarium, proceſſuum ciliarium, ligamenti ciliaris et vaſorum choroideae laeſionem. Qui haec affirmant, cogitent haſce partes laedi non poſſe, niſi vel acus iuſto propius corneam introdu-

h) Inſtitutiones chirurgiae hodiernae Hafniae 1777. 8. p. 551.

i) Venerabilis noſter praeceptor in ratione medendi III. p. 443.

k) *Beobachtungen verſchiedener chirurgiſcher Vorfälle Wien 1780. 1. Band, 8. p. 46. 56. 61.*

l) Theſ. *Andouille et Tenon* de cataracta Par. 1757. c. f. 4.

m) in theſi cf. *Halleri* diſſ. chirurg. II. 165.

n) Depoſitionis cataractae effectus. Lipſ. 1748. 4.

o) diſſ. de cataracta Edinb. 1758. 8.

p) *I. Lud. Schurer* num in curatione ſuffuſionis lentis cryſtallinae extractio depoſitioni ſit praeferenda, Arg. 1760. 4.

q) Eſſai ſur les maladies des Yeux par *Guerin* a Lyon 1769. 12. p. 351.

r) de variis cataractam extrahendi modis Gott. 1766 4. et in Faſc. obſ. chirurg. Gott. 1770. 8.

troducatur, quemadmodum nonnulli peruerſe faciunt, vel in ipſo oculo ita verſus anteriora ducatur, vt debeat haſce dilacerare partes. Quos errores et peruerſas curandi methodos egregie perſtrinxit *Günzius*[s]), qui locum inter finem proceſſuum ciliarium et ortum aponeuroſeos muſculi abducentis ad perforandam ſcleroticam omnium maxime idoneum cenſet. A laeſis choroideae vaſis non magna incommoda proficiſci mihi videntur, quia raro magna interius oritur inflammatio. Proceſſus ciliares porro et ligamentum eiusdem nominis in rite inſtituta adminiſtratione ſaluos ſeruari poſſe, et ex ipſo illo argumento patet, quo demonſtratur, lentem in ſtatu morboſo exſiccatam poſt pupillam minus occupare ſpatium ita, vt ſeiungatur a pupilla. Quod argumentum prae ceteris proponunt *Pouſſe et Gentil*[t]). Porro affirmant poſſe acu iridem laedi; ſed hoc non niſi inepta encheireſi[v]) fieri poteſt, et nonne idem in extractione euenire multo facilius poteſt, et multo frequentius ſolet? Diſrumpi in varias particulas depreſſam ſuffuſionem alii enunciant. Atque hoc etiam nonnunquam ſane accidit, at tunc vel illae particulae, quae iam depreſſae ſunt, eo facilius ſoluuntur, vel particula in anteriorem cameram translata, in illa facile diſſoluitur vel extractionis adminiſtratione ex ipſa eliminari poteſt. Legitur apud *Olof Acrel* curationis hiſtoria, in qua ſingulas cataractae portiones ſe demiſiſſe ſcribit[w]). Poſſe lentem in ipſa operatione in cameram anteriorem propelli, vel ipſam depreſſam iterum reaſcendere, iidem monent. His vero reſpondeo in priori caſu extractioni adhuc locum eſſe[x]) et in poſteriori depreſſionem iterum tentari poſſe et debere. Monent enim optimi ſcriptores inter quinquaginta caſus, ſi ſuffuſio rite demiſſa fuerit, vix vnum

s) l. c. Cap. II.
t) in theſi cf. Halleri diſſ. chirurg. II, 183.
v) *Günz* l. c. p. 36.
w) l. c. I. p. 125. *Mohrenheim* l. c.
x) *Heiſter* Inſtitut. chir. p. m. 576.

vnam vel alteram reascendiſſe. Aliis lens pondere ſuo vitreum humorem comprimere, circulum ciliarem retrahere et inflammationes procreare viſa eſt. At vero, quod inflammationes attinet, illáe in interioribus non tam ſubito oriuntur et gignuntur, quemadmodum externis in locis, et dein lentem depreſſam ſenſim exſiccari eiusdemque volumen imminui, atque diſſolui a multis obſeruatum eſt, ita, vt humor vitreus et corona ciliaris non tantum detrimentum capere queat, quod etiam ipſa circumſpecta et curioſius peracta adminiſtratione praecauetur. Poteſt, aliis obſeruantibus, acus cellulas humoris vitrei dilacerare; quod ſi euenit, non ita periculoſum iudicandum eſt[y]), atque idem ſaepiſſime in extractione atque multo maiore cum periculo accidere, quis eſt, qui neſciat? Reſtant autem et alia argumenta, quae haud minus pondus habere videntur. Nempe a plerisque affirmatur, locum habere non poſſe depreſſionem, ſi cataracta mollis vel ſemimollis ſit. Sed huic obſeruationi obiiciendum eſt, quamuis multam prae ſe ferat ſpeciem, illam, quam nos commendamus, curandi viam, ſi ſuffuſio vel mollis vel ſemimollis fuerit, multo felicius, quam extractionem adhiberi. Quodſi vero per infelicem curationem mollis cataracta defluit et cum aqueo humore miſcetur, tunc illa in ipſo humore mox diſſoluitur ita, vt plerumque nullum omnino eius veſtigium remaneat et camera anterior iterum pellucens appareat. Vtitur in illo caſu Cl. *Mohrenheim* vitriolo coeruleo in aqua ad collyrium ſoluto *). Torquet *Pott*, ſi ſuffuſionem mixtam curare ſuſcepit, acum in ipſa cataracta ſaepius, et vulnere in capſulam lentis inciſo; nihil ſe habere putat, quare impediat, quominus ipſe ſemimollis lentis humor in cameram anteriorem defluat. Perpaucos ignorare multo plures difficultates in extrahendi negotio

y) *Günz* l. c. *) l. c. p. 61.

negotio mollis ſiue ſemimollis cataractae obuenire, mihi credibile eſt. Obeſſe duram atque ſolidam cataractam et indisſolubilem viſui, eſt aliorum atque celeberrimorum chirurgorum et medicorum opinio. Hanc vero quoque duriorem, quamuis non ſemper, tamen ſaepe, diſſolui, argumento ſunt obſeruationes, anatomica praeparatio, inſtituta experimenta, lentes poſt extractionem mox diſſolutae. Factum vero eſt, vt cum perpaucae atque accuratae diſſectiones cadauerum inſtituerentur, in quibus ſuffuſionis depreſſio facta erat, chirurgi crederent, cataractam haud diſſolui. Credit *Pott* vnamquamque lentem obſcuratam, duriorem quoque volumine imminui, diſſolui et euaneſcere, ſimulac e capſula excluſa fuerit, illosque errare, qui lentem duram atque ſolidam cum lente cryſtallina piſcis cocta comparauerint [z]). Sunt, qui credant ſemper internas oculi partes dilacerari depreſſa lente, ſed hoc ſe non ita habet, ſi modo depoſitio a chirurgo bene adminiſtratur, ſicuti iam ſupra a nobis dictum eſt. Superſunt et aliae difficultates et incommoda, quae velamenti lentis cicatrices, et vueae per lentem factam irritationem concernunt, quae vtpote a *Günzio* examinata [a]) et egregie expoſita breuitatis ſtudioſus praetereo.

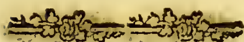
Sed progrediar his examinatis ad expoſitionem difficultatum, quae cum lentis extractione coniunctae ſunt, quibus depreſſionis commoda ſubiungam. Sed breuis ero in iſtis commemorandis. Non quidem in omnibus, at tamen in multis caſibus extractionem reiicio atque improbo, ob iridis vulnus eiusdemque prolapſum [b]), cuius plura vidi exempla, ob humorem vitreum effluentem, ob velamenti lentis et inde pendentem proceſſuum ciliarium laeſionem, ob corneae, quae

z) l. c. p. 202.
a) diſſ. cit. Cap. II.
b) *Gataker* cf. Comm. Lipſ. X. 696.

quae visum turbant, cicatrices, ob exsiccationem camerae anterioris post aquei humoris effluxum, ob nimiam saepe camerae anterioris angustiam [c]), ob aerem cum impetu violento irruentem [d]), ob inflammationes, quibus saepe lippitudines nascuntur [e]), ob staphylomata, quae a vasculis vueae laesis gignuntur, ob motum vueae laesum, quam mydriases incurabiles subsequuntur, ob oculi mobilitatem [f]), ob pupillam saepe nimis arctam, ob situm oculi nonnunquam nimis profundum in orbita, etc. Interim tamen non ignoramus extractionis curationem interdum cum fructu administrari, vti infra fusius explicabimus. Nollem enim talis videri, qui in vniuersum extractionem damnaret, cum bene sciam et illam curationem sua habere commoda. Vtraque enim methodus laborat quibusdam difficultatibus, et vtrique sua est propria praerogatiua. Commoda enim depressionis non tam exigua et vilia sunt, quemadmodum statim videbimus. Conseruatur nimirum hac curandi via pupilla, pars ex praecipuis oculi, vti mihi videtur. Si enim caute et circumspecte operatio administratur, tunc sine laesione ligamenti ciliaris, processuum ciliarium et vueae posterioris, quae partes pupillam spectant, depressio fit. Aliud, neque id minus, commodum est, quod neque omnis humor aqueus egrediatur, neque humor vitreus protrudatur, id quod in extractione curationi saepe obest. Porro vel omnino inflammatio et inflammationis symptomata cauentur vel modo minuta aliqua suboritur. Exteriori enim vulnere acus perpauca laedit vasa, neque interiora vulnera ita periculosa censeri, cognitum est. Vidi Viennae in nosocomio S. S. T. foeminam 45 annorum, cuius oculi tunica adnata ita irritabilis erat, vt modo digito admoto iam inflam-

c) *Gataker* l. c.
d) *Gataker* l. c.
e) *Gataker* l. c.
f) *Warner* l. c.

flammaretur. Quae, ſi extractione curatio tentata fuiſſet, ſane maxima affecta fuiſſet inflammatione, depreſſione autem egregie conualuit. Quod repetitio curationis locum habeat, id, quamuis plures aliter ſentiant, haud leue commodum cenſeo. Depoſuit *Warner* [g]) quater reaſcendentem cataractam, vsque tandem aegrum a malo liberaret; extant exempla plura apud *Valeſcum de Taranta* [h]), *Ianin* [i]) et alios [k]); et vidimus ipſi ſimilia. Et quidem eapropter repetitionem operationis tanquam commodum huius methodi praedico, partim, quia altera curatio, quae extractione fit, hoc non permittit, partim, quia, quamuis operationem repetieris, malum tamen nec increſcit nec augetur. Sic et in illo aegroto demittitur ſuffuſio ſecure, cui eſt pupilla arctior, camera anterior haud ſpatioſa, et oculus in orbita nimis profunde deliteſcens. Neque deſunt alia argumenta, quae commemoratae methodo fauent. Sic obſeruatione et experientia conſtat, cataractas ſponte deſcendiſſe, volumen lentium in oculo ipſo imminutum eſſe. Primum quod attinet, referuntur talia exempla a *St. Yves* [l]), *Gendron* [m]), *Eſchenbach* [n]) et aliis *). Lentes autem imminui et diſſolui, probant anatomica praeparatio, extractio, obſeruationes et experimenta noſtra. Quae diſquiſitio, quo magis ſpectat ad noſtrum argumentum, eo quoque accuratius examinanda eſt. Quando nimirum lens cryſtallina anatomica arte praeparatur et eiusdem capſula integra circa lentem ſeruatur, tunc quidem iſta non diſſoluitur, tamen eius volumen imminuitur. Quod ſi vero capſu-

g) l. c.
h) l. c. p. 171.
i) l. c.
k) *Olof Acrel*, l. c.
l) l. c. p. 184. et *Halleri* bibl. chirurg. II. 74.
m) *Richters chirurgiſche Bibliothek* I. 4. 128. ſeqq.
n) *C. E. Eſchenbach* Obſeruata anat. chir. med. Roſtochii 1769. 8. p. 38.
*) *Henkel* l. c.

capſula ſeparata fuerit, lens vel tota vel ex parte defluit. Expertus ſum idem in lente humana, equi, bouis, cuniculi leporis, anſeris et aliarum beſtiarum. Idem extractio probat, qua facta, ſi lens ex capſula eximitur, corpus cryſtallinum, ſi non fuerit nimis durum, diſſoluitur, quod vnicuique notum eſt, qui eiusmodi operationibus ſpectator interfuit. Videtur enim lentis figura et forma ab ipſius ſede ſolum pendere. Obſeruationes doctiſſimorum virorum adhuc plura oſtendunt. Sic cataractam depreſſam vel in oculo omnino euanuiſſe, vel ſaltem eius volumen imminutum eſſe, obſeruarunt *Deidier* o), *Henkel* p), *Ianin*, *Acrel* et *Richter*. Idem teſtatur *Boerhaave*, qui (de morbis oculorum p. m. 158.) dicit: *depreſſa hac ratione cryſtallina lens ſenſim adcreſcit vueae inferiori et tandem mole minuitur, quemadmodum extra corpus, ſi in aliquo liquore contineatur, mirifice minui deprehenditur.* Commemorat *Ianin* exemplum depreſſae atque iterum erectae lentis, cuius volumen ita imminutum erat, vt ſponte per pupillam in cameram anteriorem prolaberetur q). Offert *Acrel* ſectionem cadaueris hominis, in quo olim ſuffuſio demiſſa erat et humor cryſtallinus penitus diſſolutus fuerat et euanuerat r). Neque ab eiusmodi obſeruationibus abhorret Cel. *Richter* s). Confirmantur denique iſtae obſeruationes experimentis noſtris, quae in animalium brutorum cadaueribus inſtituimus.

Immiſimus in lagenam vitream formae rotundae, quae bulbi oculi figuram imitaretur et forſan vnam vnciam fluidi cuius-

o) Conſultations et obſeruations par *Ant. Deidier* Paris 1754. 12. cf. Halleri biblioth. chirurgica II. 16.

p) l. c.

q) Refert *Ianin* hiſtoriam cataractae, quae ter depreſſa aſcendit in cameram anteriorem, qua aperta minor vulgari lenti apparuit. Iournal de Medecine Tom. XXXIV. 1770. et l. c. p. 267.

r) l c. I. p. 109.

s) *Chirurgiſche Bibliothek* I. 4. 13. ſeq.

cuiuslibet caperet, lentem capſula denudatam ita, vt inferiorem lagenae locum occuparet, cui humorem vitreum ſuperfudimus, lagenae vero orificium veſica humida ſuilla clauſimus. Vidimus poſt duos dies vitri interuentu lentem in quatuor partes disruptam, et cum poſt quinque vel ſex dies ipſam ex lagena parua emiſiſſemus, ſpumae vel glutinis mollis adinſtar facile in aquam immiſſa disſoluebatur. Repetiimus haecce experimenta ſaepius atque eadem ſemper obſeruauimus. Alia experimenta ita inſtitui, vt in capite mactatae ouis lentis depreſſionem ſuſciperem, et poſt aliquot dies lentis naturam examinarem. Diſſecui nimirum poſt quinque dies oculum, atque reperi lentem cryſtallinam disruptam atque circum circa emollitam; in medio vero haeſit nucleus, qui non facile ſoluebatur, quamuis ipſum aeri exponerem. Repetii et haec pluries et idem ſemper inueni. Sed alio tempore in alio mactatae ouis oculo demiſi cum lente acum, eumque demum poſt duas ſeptimanas diſſecui atque tum lentem quidem diſſolutam, ſed reliquas partes iam putredine corruptas deprehendi. Denique in cuniculo viuo, cui oculus ſanus erat, depreſſionem adminiſtraui. Sed experimentum ob motum animalis perpetuum non bene proceſſit; deprimitur enim lens ſana multo difficilius, quam quae ſuffuſione corrupta eſt, et accedit dein etiam a laeſione grauis et inſignis inflammatio, quae in animali haud tolli poteſt et qua animal iuſto nimis excruciatur. Quapropter ab hiſce experimentis vlterius capiendis abſtinui. Lubenter in oculis e. g. equorum, qui ſaepe ſuffuſione laborant, ſimilia inſtituiſſem experimenta, at cum mihi talis opportunitas nunc non contigerit, illa experimenta, aeque ac ea, quae cum diuerſis liquoribus alcalinis, ſaponaceis et aliis fluidis tentari poſſent, in aliud tempus differo.

Sed de inſtrumentis quoque dicendum eſt, quae a chirurgis ad depreſſionem idonea iudicantur. Sunt nimirum acus, quibus haec curatio ſuſcipitur et forma et materia diuerſae. Alii rotundis ſubulatis*) vtuntur, alii planis**) et attenuatis, alii acutioribus, alii obtuſioribus. Aliae ex auro vel argento formantur, aliae ex chalybe fiunt. Quas optimas cenſeamus mox declarabimus, ſi prius praecipuas earum diuerſitates indicauerimus. Scripſerunt de hiſce inſtrumentis *Salmon*[t]), *Garengeot*[v]), *Heiſter*[w]), *Heuermann*[x]), *Henkel*[y]), *Perret*[z]), *Brambilla*[a]), et alii**).

Bartiſch commendat acum rotundam ſubulatam ex argento confectam, apice inauratam, globo rotundo et manubriolo inſtructam[b]).

Hildanus proponit quoque acum rotundam ſubulatam et ſcamnum, in quod ſuffuſione laborantem dum curationem adminiſtraret, ſedere voluit[c]).

Briſſeau acus eſt lata atque ſulcata, mucrone latiore atque acuto et globulo inſtructa, ne nimis profunde in oculum deſcendat, habet ſcapum paululum compreſſum atque in marginibus rotundiorem**). Commendatur ab *Heiſtero*[d]), *Günz*[e]) et *Plenk*[f]).

Solin-

*) *Guil. Cowper* anatomy of hum. bodies.

**) *St. Yves* l. c. p. 224.

t) Synopſis medicinae London. 1681. 8.

v) Nouveau Traite des inſtrumens de Chirurgie les plus utiles. Paris 1727. 12. T. I. ad p. 433.

w) Inſtitut. chirurg. p. m. 579.

x) *Abhandl. der vornehmſten chirurgiſchen Operationen. Copenh. und Leipz. 1754. 8. V. II. p. 585.*

y) l. c.

z) L'art du Coutelier — par M. *Perret* Paris 1772. p. 359. ſeq. Tab. 116.

a) Inſtrumentarium chirurgicum Viennenſe Tab. X.

**) *Schacher et Iaeſchke* l. c.

b) l. c. p. 64.

c) Cent. IV. p. m. 297.

**) l. c. T. I. Fig. 2. p. 202. ſeq. et *Perret* l. c. Tab. 116. f. 5.

d) Inſtitt. chirurg. p. m. 575.

e) l. c. p. 50.

f) De morbis oculorum. Viennae 8. 1777. p. 150.

Solingeni et Nuckii acus ad perforandas oculi tunicas et ſuffuſionem curandam ab *Heiſtero* expiĉtae ſunt [g]).

Bern. Albini acus cuſpidem planam et obtuſiorem habet [h]).

Ferreni acus plana in breue acumen deſinit, globulo vel potius eminentia in vtroque latere conſpicua, ne nimis profunde in oculum decidat, inſtruitur atque habet manubriolum ſatis longum, octangulare, ſigno notatum [i]).

Petiti obtuſior eſt [k]).

Taylor vtebatur teſte *I. Z. Platnero* acu, quae cum illa conuenit, quam *Sharp* depinxit [l]).

Inuenit *Palucci* quoque ad depreſſionem cataractae duo inſtrumenta, quae tamen non ita conſtructa ſunt, vt promeruerint laudem doctorum in arte chirurgica magiſtrorum. Inuenit nimirum ſiphonem cum acu abſcondita et anniſus eſt inprimis acum ita collocare in vagina aliqua, vt poſſet punctione facta reduci in ipſam, ne laederet partes oculi internas et in reliquis, quae facienda ſupererant, vagina vſus eſt. Perpauci autem et fortaſſe nemo praeter inuentorem haec inſtrumenta in vſum vocarunt [m]).

Pottii acum, cum nullibi depictam viderim, ſecundum exemplar, quod mihi ad manus eſt et quod ex Anglia apportaui, mihi deſcribendam ſumo. Habet manubriolum octangulare quatuor pollicum, tribus punctis albis eburneis in eo latere notatum, in cuius anteriori parte cuſpis eſt paululum eleuata. Acus vero ipſius, quae chalybea eſt, longitudo eſt pollicum

g) Inſtitt. chirurg. Tab. XVII. 7. 8.

h) *Bern. Albini* et *L. D. Gosky* Diſſ. de cataracta Ffti ad Viadr. 1695. 4. Fig. F, et *Halleri* diſſertationes chirurgicae II. 47. et *Heiſter* l. c. Tab. XVII. 9. 10. 11.

i) *Henkel* l. c. I. Fig. 1. et 19.

k) *Henkel* l. c. I. Fig. 9.

l) l. c. Tab. X.

m) cf. *Heuermann* l. c. II. p. 586.

pollicum duorum, et qua partem posteriorem rotunda est, qua anteriorem vero in cuspidem excurrit, cuius vna acies omnino plana est, altera vero ex duabus iterum componitur, quarum quaelibet lineas duas lata est. Vidi ipse plus vna vice, *Pottium* cum hacce acu suffussionem curasse.

Vna ex recentissimis est *Mohrenheimii* acus argentea, conica, subulato-rotunda, quae cum illis, quibus olim vtebantur oculorum medici maxime conuenit [n]). Vidi ipsum ope huius acus dextre suffusionem demittentem. Proposuit loco cochlearis Dauieliani hamulum, quem ad tunicarum portiunculas remouendas vel extrahendas adhibet, de cuius vel commodis vel incommodis *Richter* legendus est [o]).

Sunt fortasse adhuc plures, quas, cum non magnopere fuerint celebratae, consulto et sciens omitto. Interest enim potius, quae ex iis, quas recensui, optima sit, scire. Anteponerem semper eas, quae ex chalybe fiunt, aureis et argenteis, quas, quamuis aerugine non obducantur, nimis molles iudicauerim. Laeuiganda est vero semper acus chalybea, priusquam oculo admoueatur, traiecta per pannum densum, ne superficies ipsius aspera sit. Rotundis, licet egregie perforent tunicam scleroticam, tamen non vterer, quoniam capsulam non bene scindunt, acutas reiicerem, quia facillime partes internas laedunt. Optima acus, teste *I. Z. Platnero*, qui tamen aureas caeteris anteponit [p]), ista est, cuius mucro paululum tenuatus, latior, non vero nimis acutus est [q]). Eligerem mihi ad curationem eapropter talem, quae haberet mucronem tenuatum latiorem, cuius margo inferior acutus, superior vero obtusior esset, cum inferiori scinderem lentis velamentum, dum obtusior defenderet reliquas partes a laesione.

n) l. c. Tab. I. Fig. 1. et 2.
o) *Chirurgische Bibliothek V. 720.*
p) Institt. chirurg. p. 896.
q) ibid.

ſione. Ad figendum oculum non ita multis ferramentis vt, ſpeculis e. ſ. p. in hac, quam commendamus operatione opus eſt. Vel enim ſolo digito, qui cantho oculi, interno opponitur, oculus ſatis firmatur, vel nullo omnino adminiculo indiget chirurgus, qui habet manum ſtabilem.

Supereſt, vt breuiter de ipſa per ferramenta curandi ratione dicam. Suſciperem ſane, quod fortaſſe plures autumabunt, poſt *Pareum* r), *Heiſter* s), *Platner* t) et *Günz* v) et alios w) inutilem laborem, ſi longus in explicanda huius curationis adminiſtratione eſſem, at cum mihi propoſuerim, modo breuiter praecipua deſcribere et quae recentioribus temporibus ſunt prolata et obſeruata adiicere, excuſationis alicuius locum me habiturum eſſe ſpero. Sunt autem in illa curatione alia, quae antequam eam ſuſcipias fieri debent, alia, quae in ipſa eius adminiſtratione attendenda, alia denique, quae poſt illam curanda ſunt. Maturitatem cataractae, quam dicunt, expectare, neceſſe non eſt, cum mollior ſuffuſio ſaepe melius deprimatur vel diſſoluatur, quam quae iam nimis dura eſt et cum velamento concreuit. Admonitiones aliquas poſtulat illud praeparandi aegrum conſilium, quod alii prorſus repudiant, alii vero commendant, iubentes, vt corpus purgetur clysmate euacuetur et totum lauetur, pediluuia adhibeantur et aegro munditiei cura commendetur. Occupat etiam medentium animos aegri aetas, ſexus, humorum conditio eiusque vitae genus. Saepe enim multo felicius in ſene deprimitur

r) cf. *Vffenbachii* theſ. p. 356.

s) Inſtitt. chirurg.

t) l. c.

v) diſſ. cit.

w) cf. ſcriptores, quos pag. 4. laudauimus. Pater in inſtitt. p. 302. *Wahlbohm* in actis ſuecicis ad annum 1757. qui *Yveſii* methodum ſequitur, *Olöf Acrel*, qui ſecundum *Ferren* curat, *Chandler* in a treatiſe on the diſeaſes of the Yye and their remedies etc. London 1780. 8. *Henkel* l. c. I. §. 14—24 et plures alii.

tur lens cryſtallina, quam in iuuene, atque ſolliciti chirurgi ſemper fluxum menſtruum, fluxum haemorrhoidalem, plethoram, acrimoniam quamlibet, et opificii genus, quod tractat aeger reſpicientes, oculum, qui a manu curam poſtulat, non prius curare annituntur, quam fluxus ſanguineus quilibet deſederit vel plethora in corpore praeualens fracta fuerit, vel ipſi acres humores temperatiores effecerint vel de aegri genere vitae poſt curationem cogitauerint. In adminiſtratione ipſa temporis faciendae curationis, ſitus aegri et inſtrumentorum delectus habendus eſt. Vernale et autumnale reliquis plerumque anni temporibus anteponunt, attamen quodcunque tempus mihi conuenire videtur, ſi modo aegrum in tali cubiculo curare poteris, quod nec nimis frigidum, nec nimiis ſolis aeſtibus expoſitum eſt. Debebis porro talem eligere diem, qui ſit ſerenus neque caliginoſus, ita, vt poſſis acus progreſſum et iter in oculo ipſo perſpicere; tamen neque ante meridiem, meridianus ſol, neque poſt meridiem occidens ſol in oculum aegrotantem irruat. Sedeat aeger in ſedili demiſſiori, in altiori autem medicus ocularius et ita, vt lux non ex aduerſo, ſed a latere in oculum incidat. Habeat miniſtros duos, alium, qui caput teneat et alium, qui inſtrumenta porrigat. Inter inſtrumenta mihi, vt iam innui, inprimis *Briſſavii* et *Pottii* acus placent; ſed priorem Pottianae etiam praeferrem. Praeter acum vero ad manus habeat chirurgus et illa inſtrumenta, quae ad extrahendi artificium ſunt idonea, vt ſi illud factu neceſſarium iudicetur, ſtatim praeſto ſint, et lintea ad deligationem apta. Quibus bene compoſitis ad curationem ipſam accedat chirurgus. Obtegatur oculus alter, in quo nulla nunc curatio peragenda, ſiue ſanus fuerit, ſiue ſuffuſione et ipſe affectus, linteo duplicato, perfricetur oculus curationi mox ſubiiciendus, vt venae oculi eo melius appareant, quas laedere iuſto plus noxium foret; admoneat-

moneatque aegrum chirurgus, vt dirigat oculum verſus naſum; mox teneat oculum aegrotantem inter pollicem et digitum indicem manus ſiniſtrae, ne oculus moueatur vel vtatur oculi ſpecillo, quo tamen inſtrumento carere poteſt quilibet chirurgus, qui manu firma gaudet. Tum manu dextra apprehendat acum inſtructam manubrio ſigno aliquo diſtincto, vt prouti inuerterit acum, exterius conſpiciat et immittat ipſam paulo infra medium oculum, loco duabus et dimidia linea a cornea diſtante x), ducat eandem ex ſuperioribus verſus poſteriora et inferiora lentis, vt poſſit capſulam lentis poſterius aperire, qua aperta demittat lentem obſcuratam verſus inferiora humoris vitrei ita, vt anterior lentis facies ad interiora, poſterior autem ad ſuperiora ſpectet, tandem educat acum ex oculi camera poſteriori, commiſſis oculi palpebris lente et circumſpecte. Si autem ſuffuſio in varias particulas diuiſa fuerit, ſingula particula deducatur y); vel ſi ſuffuſio omnino mollis fuerit, capſula anterius aperiatur ita, vt turbida in anteriorem cameram defluat, in qua vel ſua ſponte vel adhibitis medicaminibus plerumque ita diſſoluitur, vt nullum omnino remaneat impuritatis veſtigium. Si reascenderit depreſſa lens, denuo curatio adminiſtranda eſt, donec fixa humori vitreo inhaeſerit. Curari ſiniſter oculus dextra manu, dexter ſiniſtra debet.

Manuum artificio ſic peracto, conuenit ſcire, qui ſitus aegro conducat, quae ſint euitanda, quae deligatio inſtituenda et quoties ea repetenda. Oculo nimirum linamenta, medicamento, quod inflammationem coercet, tincta, imponenda ſunt, quae quauis quarta vel tertia hora, ſi ſicca

C 2 eua-

x) *Petit* ll. cc. *Pouſſe* et *Gentil* l. c. 51. *Janin* ap. *le Blanc* .l .c *Olof Acrel* l. c. I. 114. *Günz* l. c. p. y) *Olof Acrel* l. c. I. p. 125.

euaſerint, iterum madefacienda ſunt, ne comprimant oculum, et ſuper haec datur pannus conduplicatus et faſcia circularis, quae capitis velamini affigenda neque nimis arcte conſtringenda eſt. Inter medicamina, quae oculis applicari poſſunt varia ab *Olof Acrel* [z]), *Platnero* [a]) et *Mohrenheimio* [b]), enumerantur. Septimo poſt curationis adminiſtrationem die, reſoluenda eſt faſcia in loco obſcuro, et ſimulac aegrotus animaduerterit tenebras, ſperandum eſt, curationem ex voto ſucceſſiſſe; quapropter tunc luci exponi poterit ſenſim oculus, ita tamen, vt plures radii ab oculo remoueantur charta viridi, quae capitis velamini ſuperne affigenda eſt. Situs inprimis conueniens poſt operationem ille erit, quo aeger in lecto erecto capite, tanquam ſederet, tranquillus tenetur. Inter ea, quae vitanda ſunt, pertinet hoc, vt caueatur, ne aeger tuſſiat, rideat, ſternutet, vomat vel ob cibum duriorem maxillam inferiorem nimis frequenter moueat, quae omnia efficere poſſent, vt depreſſa lens denuo erigeretur. Quapropter curet medicus, priusquam curationem adminiſtret, ne ſuffuſione qui laborat, morbo afficiatur catarrhali, et vt aër, in quo viuit, purus et quietus ſit. Emetica omnia euitentur, vt et ea, quae membranam ſchneiderianam poſſent irritare; immo propinantur antemetica, vt, laudanum liquidum cum oleo amygdalarum dulci e. ſ. p.

Sed ſub finem huius proluſionis exponendum eſt, vtrum in omni ſuffuſione depreſſio locum habeat, an interdum extrahendi artificium quoque conueniat et a nobis commendatae curandi methodo praeferendum ſit. Sunt nimirum alia ſuffuſionis genera, in quibus lentem deprimere conuenit, alia,

z) l. c. I. 117.
a) l. c. p. 897.
b) cf. p. 8.

alia, in quibus cataractam extrahere necesse est, et examinandi sunt aegri sedulo, priusquam curandi methodum elegeris [c]). Oportet autem deprimere lentem inprimis, vbi camera oculi anterior nimis angusta est [d]), vbi pupilla parua, et coarctata, vbi cornea nimis laxa aut nimis rigida est, vbi suffusio mollis est, vbi oculus profunde in orbita delitescit, neque protuberat. In hisce enim casibus multum detrimenti, si lentem extrahere conareris, metuendum esset. Simili ratione praeferatur depressio extractioni tunc, vbi aeger aliqua humorum acrimonia detinetur. Namque si iis, qui vel acrimonia podagrica, vel scrophulosa vel siphilitica laborant, lens ex bulbo extrahitur, facile cataractae secundariae atque diuturnae inflammationes superueniunt [e]), quae omnem turbant visum neque partes discissae illico consolidantur. Sic nec conuenit cataractam extrahere iis, qui vina copiosius bibunt, qui dentes cariosos habent, qui cephalalgiis, ophthalmiis, lippitudinibus, erysipelate, hysteria, conuulsionibus etc. detinentur. Tales ob causas plures aegros visu priuatos vidi. Sic in viro sexaginta circiter annorum, cui vna lens extracta, altera in altero oculo depressa erat, ille oculus, qui lentis extractione curatus fuerat, adhuc lacrymabat, atque inflammatione, quamuis exigua, vexabatur, cum e contrario oculus, in quo lens depressa fuerat, neque lacrymas funderet neque inflammatus esset. Saepe etiam, si suffusio ex bulbo oculi educitur, humores maligni ad oculum feruntur. Est enim, vti notum est, haec materiae podagricae et fere cuiuslibet morborum causae indoles et natura, vt transmigret quasi ex vna sede in alteram. Sic igitur accidere potest, vt talis acrimo-

c) *Ianin* ap. *le Blanc* l. c.

d) *Richters chirurgische Bibliothek* *V.* 717.

e) *Gendron* l. c. Tom. II. p. 274. seqq.

nia feratur ad lentis velamentum, vueam retinam vel aliam oculi partem, vnde mydriafes, inflammationes, amaurofes hypopya et alia eiusmodi mala oriuntur. Aliorum oculi tam funt irritabiles, vt vix poffis eos afflare, quin oriatur inflammatio, cuius generis exemplum fupra retulimus [f]). In tali cafu quoque melius eft, lentem deprimere, quam extrahere. In aliis hominibus tanta fanguinis copia deprehenditur, vt neque venaefectionibus, neque diaeta minui poffit, e quo genere plura vidimus exempla. Et in tali cafu deprimendi artificium, ei, quo lens extrahitur, praeferatur.

At enim vero nollem de quocunque fuffufionis genere affirmare, depreffionem extractioni femper effe anteponendam. Nonnunquam enim extrahendi artificium optime fuccedit et in illis inprimis aegris, qui nulla acrimonia, nulla idiofyncrafia irritabili neque nimia laborant plethora, in iftis, quibus eft cornea elatior, mollis neque tamen laxa, camera anterior fpatiofa, pupilla magna, oculus protuberans, bono cum fucceffu extrahendi artificium adhibetur. Intereft itaque multum fcire, quibus in cafibus depofitio lentis inftituenda et quibus aegris extractione vifus feruandus eft.

Quae cum ita fint, vellem quemlibet chirurgum in vtraque methodo exerceri ita, vt, prouti diuerfitas ipfius fuffufionis et reliquarum conditionum poftulauerit, vel hac vel illa vti poffet. Hoc enim certiffime mihi perfuafum habeo, fymptomata, quae depreffionem fubfequuntur mitiora effe iis, quae a lente extracta oriuntur. Et confcripfimus hanc breuem differtatiunculam eum modo in finem, vt referremus, quid de vtraque hac curandi methodo et inprimis de depresfione iudicandum fit, vtque chirurgiae dediti prifcam curandi rationem adhiberent eamque denuo difcerent. In quolibet enim

f) p. 10. Idem notat *Ianin* ap. *le Blanc* l. c.

enim oculo extrahendi artificio vti, cum anatomicis obſervationibus et ſectionibus, tum experientiae aduerſaretur. De chirurgia manuali enim in vniuerſum valet, quo plures methodos chirurgus cognouerit et in vſum conuertere didicerit, eo felicius eum in adminiſtrando munere ſuo poſſe verſari. Singulis enim morbis atque curandi modis apparatum accomodare, methodum idoneam eligere et ipſam, ſi neceſſe eſt, varie mutare, chirurgi exercitati atque ingenioſi eſt. Neque enim quaeuis chirurgia eadem ratione effici poteſt.

Sed haec quidem hactenus, ne iuſto longiores ſimus. Nunc enim progrediendum eſt ad ea, quae mihi huius ſpeciminis ſcribendi occaſionem praebuerunt. Monet autem me officium, vt id, cuius cauſa haec ſcripta ſunt exequar, iubetque pietas. Quum enim nuper SERENISSIMO PRINCIPI ELECTORI FRIDERICO AVGVSTO, Domino meo indulgentiſſimo eiusque amicis pro ſumma, quam veneramur clementia placuerit, vt Medicinae Profeſſoris munus extra ordinem mihi in hac Vniuerſitate demandaretur, pro clementiſſimo hoc beneficio decentiſſimae iam agendae ſunt gratiae.

Quapropter peragam, quod pietas praecipit atque, vti a maioribus inſtitutum eſt d. XXII Febr. nouum munus ſolemni oratione auſpicabor.

Quem diem meum, vt praeſentiae ſuae beneficio ornare velint RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS PRINCIPES CELSISSIMI ILLVSTRISSIMI COMITES VTRIVSQVE REI PVBLICAE PROCERES GENEROSISSIMI atque NOBILISSIMI COMMILITONES ea qua par eſt, obſeruantia rogo. P. P. Dom. Septuag. A. R. S. cIↄIↄCCLXXXIII.